

Рубрика «Бізнес в умовах війни: аналітика та прогнози»

Інформація від директора Львівського обласного центру зайнятості Василя Барилюка щодо ситуації на ринку праці та зайнятості у Львівській області

Чи відбувся відтік кадрів у зв'язку з війною?

Ведення військових дій в певній мірі вплинули на відтік кадрів. При цьому тенденція до зменшення обсягів безробітних спостерігалася ще у 2021 року та з початку 2022 року. Тоді як суттєве зростання чисельності зареєстрованих безробітних та зменшення кількості вакансій відбулося під впливом пандемії та запровадженням вимушених обмежувальних заходів, починаючи з 12 березня 2020 року. Діяльність служби зайнятості була спрямована на посилення активної політики зайнятості населення, наповнення ринку праці вакансіями та оперативне працевлаштування безробітних. Відповідно ринок праці поступово набував ознак стабільності.

З початку поточного року (станом на 20.04.2022) послуги обласної служби зайнятості загалом отримували 25,2 тисяч осіб, з них 22,1 тисячі — ті, котрі мали статус безробітного, що на 22,2 тисячі (або на 50,2%) менше, ніж за аналогічний період 2021 року. Станом на 20 квітня 2022 року послуги обласної служби зайнятості отримували 11,7 тисяч безробітних, що на 56% менше, ніж на аналогічну дату 2021 року (26,3 тисяч осіб).

За період ведення бойових дій, порівняно з аналогічним періодом минулого року: кількість зареєстрованих безробітних зменшилася на 49,9% (з 7,8 тисяч до 3,9 тисяч осіб), а кількість зареєстрованих вакансій зменшилася на 64,7% (з 7,6 тис. до 2,7 тисяч).

З часу повномасштабного вторгнення в Україну російського війська до центрів зайнятості та філій Львівського обласного центру зайнятості звернулася 997 осіб з областей ведення бойових дій (відповідно до розпорядження КМУ №204-р від 06.03.2022 в рамках Програми "єПідтримка"), статус безробітного надано 375 осіб. За скеруванням служби зайнятості роботою забезпечено 98 осіб.

Найчисельніше звернення громадян зафіксовано з таких областей: Донецька (179 осіб), Харківська (172), Київська (126), м.Київ (120), Луганська (84 особи) ін.

Чи спостерігалось масове звільнення працівників у зв'язку із війною на території нашої держави та вимушеним закриттям компаній?

На території Львівщини продовжують працювати ті сектори економіки, які забезпечували роботою мешканців регіону й до війни (держсектор, торгівля, логістика, медицина, транспорт, електроенергія та опалення, виробництво та продаж товарів повсякденного вжитку, сфера послуг).

В перші тижні війни спостерігалися суттєві зміни щодо зменшення потреби роботодавців у робочій силі, заявленої до служби зайнятості. Зменшилася також і чисельність зареєстрованих безробітних. Тобто масового звільнення працівників у зв'язку із війною не відбулося. На сьогодні фіксований ринок праці поступово поживляється наповненням вакансій. Однак ця кількість є ще недостатньою, аби забезпечити потреби осіб, котрі шукають роботу та зареєстрованих безробітних. Характерною особливістю для ринку праці залишається дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили, зокрема у професійно-кваліфікаційному розрізі.

Який відсоток підприємств-роботодавців призупинили свою діяльність через активні бойові дії, руйнацію та порушення логістичних зв'язків?

За даними ЄДРС кількість суб'єктів господарювання, які припинили свою діяльність у період дії воєнного стану станом на 20.04.22 року становила 0,5 тисяч одиниць, за відповідний період минулого року – 1,5 тисяч одиниць. Тобто ведення військових дій значною мірою не вплинули на припинення діяльності роботодавцями.

Від початку поточного року (01.01.22 - 20.04.22) – 2,5 тисячі одиниць, за аналогічний період 2021 році – 3,3 тисячі одиниць.

За результатами аналізу, з числа роботодавців, які подавали вакансії до Львівського МЦЗ, 101 підприємство повністю чи частково призупинило свою діяльність, оскільки 491 вакансія була знята роботодавцем у зв'язку з воєнним станом.

Які компанії чи сектори економіки наростили обсяги своїх потужностей чи виробництва і відповідно у них збільшилась потреба у фахівцях?

В повному обсязі у місті Львові продовжують працювати підприємства, які забезпечують життєдіяльність міста, а саме: ПрАТ "Львівобленерго", ЛМКП "Львівтеплоенерго", ВП "Галременерго", ПАТ "ДТЕК Західенерго", ЛМКП "Львівводоканал", ЛКП "Львівсвітло" та інші львівські комунальні підприємства. Також активно працює сфера торгівлі (ТзОВ "Рітейл Україна", ТОВ"Сільпо-фуд", ТЗОВ ТВК "Львівхолод" та інші), швейної промисловості (ПВТП "Акрополіс", Львівське швейне підприємство "Силует", українського товариства глухих, ДП "Грінкоттонгрупльвів", ТзОВ "Ролада", ПП "Беладонна" та інші), побутового обслуговування (Борисова Наталія Петрівна, Косіцина Раїса Володимирівна, Штука Наталія Михайлівна, ТзОВ "Елегія" та інші). Всі вони потребують кваліфікованих фахівців.

За інформацією Львівської ОВА від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну на Львівщину релокувались 79 підприємств, 32 з них уже працюють. На перспективу у Міністерстві економіки опрацьовується ще 30 заявок від підприємств на релокацію до Львівської області. На Львівщину релоковують два великі машинобудівні підприємства: «Краматорський завод важкого верстатобудування» та «Пожмашина» із Чернігівської області.

Фахівців яких спеціальностей зараз найбільше потребує сучасний ринок праці?

Попит роботодавців на робочу силу станом на 1 квітня 2022 року: Кількість актуальних вакансій, заявлених роботодавцями до Львівського обласного центру зайнятості, становила 2,8 тисяч одиниць, станом на 01.04.2021 року - 3,6 тисячі одиниць.

За видами економічної діяльності, більшість вакансій налічується на підприємствах переробної промисловості (30%), у сфері торгівлі (15%), в державному управлінні, обороні, обов'язковому соціальному страхуванні (11,0%), транспорті (7%), у сфері постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (по 9%), охороні здоров'я та тимчасовому розміщуванні й організації харчування (по 5,0%).

У професійному розрізі найбільший попит роботодавців спостерігався на:

- кваліфікованих робітників з інструментом (32,2% від загальної кількості актуальних вакансій; середній розмір заробітної платні за цією групою – 10344 грн.): швачка, монтер кабельного виробництва, слюсар аварійно-відновлювальних робіт, радіомеханік з ремонту радіоелектронного устаткування, слюсар-ремонтник, електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування, слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, електромонтер з експлуатації розподільних мереж, маляр, слюсар-електрик з ремонту електроустаткування, штукатур, монтер колії та ін.
- робітників з обслуговування, експлуатації устаткування та машин (18,8%, з/п – 10831 грн.): оператор автоматичних та напівавтоматичних ліній верстатів та установок, водій автотранспортних засобів, виробник морозива, тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва, машиніст екскаватора, тракторист, оператор верстатів з програмним керуванням, дорожній робітник, комплектувальник, водій навантажувача, складач поїздів, та ін.
- сфери торгівлі та послуг (17,7%, з/п - 8036 грн.): поліцейський (за спеціалізаціями), кухар, продавець продовольчих та непродовольчих товарів, продавець-консультант, охоронник, перукар (перукар - модельєр), офіціант, молодша медична сестра (молодший медичний брат), манікюрник, бармен, соціальний робітник, ін.
- професіоналів (9,3%, з/п - 9332 грн.): інспектор, інспектор (пенітенціарна система), вчитель закладу загальної середньої освіти, лікар загальної практики-сімейний лікар, фармацевт, спеціаліст державної служби (місцевого самоврядування), лікар-терапевт, бухгалтер (з дипломом магістра), методист, юрист, економіст, ін.
- найпростіші професії та особи без професії (7,0%, з/п - 7079 грн.): дворник, підсобний робітник, прибиральник територій, укладальник-пакувальник, прибиральник службових приміщень, кухонний робітник, вантажник, прасувальник, комірник, сторож, робітник з благоустрою, та ін.

Як ви вважаєте, чи актуальною є перекваліфікація працівників, як можливість отримати нову роботу?

Професійне навчання безробітних є одним з актуальних інструментів впливу на зниження рівня безробіття, підвищення якості трудового потенціалу. Його основними цілями є набуття та вдосконалення професійних знань, умінь і навичок безробітних для забезпечення відповідного рівня професійної кваліфікації та конкурентоспроможності на ринку праці з урахуванням вимог сучасного ринку праці. Організація профнавчання безробітних забезпечує збільшення кількості осіб, котрі опановують актуальні на ринку праці професії, або ж підвищують свої професійні компетенції у відповідності до вимог роботодавців. З цією метою Львівським обласним центром зайнятості постійно проводиться аналіз потреби роботодавців у робітничих кадрах в розрізі професій, зокрема враховуються можливості організації професійного навчання безробітних, у тому числі організація стажування безробітних безпосередньо на місці майбутнього працевлаштування.

В умовах світової пандемії COVID-19 обсяги професійного навчання зменшились майже вдвічі, а сама організація навчання дещо трансформувалася: все частіше використовувалися такі форми навчання як дистанційна, дуальна, стажування безпосередньо на підприємстві. Це дало змогу підготувати працівників навіть у таких складних умовах. Упродовж січня-березня поточного року професійне навчання за скеруванням служби зайнятості проходили 0,9 тисяч осіб, проти 1,5 тисяч осіб у січні-березні 2021 року або на 43,0% менше.

Навчання здійснювалося за такими професіями (спеціальностями): електрогазозварник, касир торговельного залу, монтажник санітарно-технічних систем та устаткування, перукар, манікюрник, візажист, косметик, продавець продовольчих товарів, продавець непродовольчих товарів, кондитер, тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісгосподарського) виробництва кат. А1,А2, водій тролейбуса, водій трамваю, оператор з обробки інформації та програмного забезпечення, швачка, верстатник деревообробних верстатів, оператор котельні, рибовод, машиніст(кочегар котельні), адміністратор.

Велику роль в цьому відіграє Львівський центр професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості, який забезпечує системну роботу з підготовки кадрів відповідно до потреб місцевого ринку праці.

На початок 2022 року Львівський центр професійно-технічної освіти ДСЗ пройшов державну акредитаційну комісію щодо надання освітніх послуг за 16 професіями (електрогазозварник, монтажник санітарно-технічних систем і устаткування, оператор котельні, машиніст (кочегар) котельні, тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, категорія А1 та 9 категорія підвищення кваліфікації, водій трамвая, водій тролейбуса, продавець продовольчих товарів, продавець непродовольчих товарів, касир торговельного залу, візажист, перукар, манікюрник, монтер кабельного виробництва, фермер, оператор з обробки інформації та програмного забезпечення). Окрім цього, у Центрі проводиться підвищення кваліфікації безробітних за більш як 20 напрямками. Здебільшого вони орієнтовані на здобуття особами додаткових навичок у ІТ-сфері, сільському господарстві, промисловості та організації підприємництва, в т.ч. фермерства. Однією з альтернатив найманій праці виступає підприємництво, яке може вирішити певні проблеми економічної стабілізації та соціального і духовного розвитку суспільства. За результатами співпраці між Фондом Горста Рогуша (Німеччина), Львівським обласним центром зайнятості та Львівським центром ПТО ДСЗ була розроблена навчальна програма курсу цільового призначення за напрямом «Досягнення успіху у підприємницькій діяльності через розвиток самомотивації» для слухачів, які мають бажання вести підприємницьку діяльність у сфері малого та середнього бізнесу. Упродовж 2018-2021рр. підприємництву навчалися 0,6 тис. осіб з числа безробітних, і, не зважаючи на пандемію, 0,4 тис. осіб після завершення навчання змогли започаткувати свій власний бізнес. Види підприємництва, за якими відкривали власну справу безробітні, визначалися ними з урахуванням соціально-економічного розвитку регіону, місцевості. Така соціальна послуга сприяє створенню в регіоні нових робочих місць, розвитку окремих галузей економіки, пом'якшує безробіття, зокрема у сільській місцевості. Відповідно до реалій сьогодення, Львівською обласною службою зайнятості створено гнучку систему професійного навчання безробітних, яка дозволяє оперативно реагувати на потребу роботодавців у кадрах та спрямована на забезпечення оптимального функціонування й розвитку сфери соціально-трудова відносин, у тому числі регіонального ринку праці, з метою забезпечення повної зайнятості.

Чи готові роботодавці приймати на роботу молодих фахівців, у яких ще недостатній досвід роботи?

Після закінчення навчання випускники навчальних закладів, виходячи на ринок праці, зазвичай, стикаються з проблемою працевлаштування. В більшості не спроможні витримати конкуренцію на ринку праці, адже роботодавці надають переваги працівникам з досвідом роботи та професійними навиками.

Водночас роботодавці готові брати на роботу претендентів, котрі не володіють спеціальними професійними навичками, але готові навчатись, уміють переконувати, знаходити спільну мову з людьми, продукувати креативні ідеї та здатні критично мислити.

Важливим є те, що молодь під час пошуку роботи не погоджується працювати на місцях з низьким розміром заробітної платні, яка здебільшого пропонується роботодавцями. Розмір оплати праці вакансій, заявлених роботодавцями до служби зайнятості в середньому становить 9,5 тис. грн., при середньому розмірі заробітної платні в області - майже 13,0 тис. грн.

У січні-березні 2022 року послуги обласної служби зайнятості отримували 7,3 тис. молодих осіб у віці до 35 років, з них 6,4 тисячі — ті, котрі мали статус безробітного. Чисельність безробітної молоді на зареєстрованому ринку праці, у порівнянні з відповідним періодом 2021 року, зменшилась на 8,6 тис., або у 2,4 рази. Частка молоді на зареєстрованому ринку праці зменшилась: з 36% до 31% Із загальної чисельності безробітної молоді 0,4 тис. (або 5,7%)— ті, які стали на облік упродовж року після закінчення вишу, 0,1 тис. (або 1,7%) — закінчили професійно-технічні заклади.

У складі безробітних: серед випускників закладів вищої освіти: 26,9% навчалися у галузі соціальних наук, бізнесу та права, 17,2% - у галузі гуманітарних наук та мистецтва, 16,1% - у сфері охорони здоров'я, 13,9% отримали інженерну освіту; серед випускників закладів професійно-технічної

світи: 42,1% становлять працівники сфери торгівлі та послуг, 36,4% - кваліфіковані робітники з інструментом. Кількість молодих осіб, працевлаштованих за сприяння обласної служби зайнятості, становила 0,9 тисяч, з них 0,7 тисяч — зареєстровані безробітні.

У яких компаніях та секторах економіки випускники закладів вищої освіти зараз мають найбільше шансів щодо працевлаштування?

На початок квітня 2022 року кількість актуальних вакансій заявлених роботодавцями до Львівського обласного центру зайнятості становила 2,8 тисяч. На одну вакансію претендує 4 особи. Середній розмір заробітної плати у вакансіях становив 9,4 тис.грн.

За видами економічної діяльності, більшість вакансій налічується на підприємствах переробної промисловості (30%), у сфері торгівлі (15%), в державному управлінні, обороні, обов'язковому соціальному страхуванні (11%), в сфері транспорту (7%).

Які рекомендації Ви можете надати випускникам закладів вищої освіти, які закінчують навчання та перебувають у активному пошуку роботи?

У сучасних умовах випускникам навчальних закладів рекомендуємо бути активними на ринку праці й сприяти своєму працевлаштуванню. Потрібно постійно навчатися і розвиватися, щоб укріпити знання й навички. Активно займатися самоосвітою, проходити додаткові тренінги та курси, зокрема й безпосередньо на робочому місці, вивчати основи іноземної мови.

Проявляти себе у різних сферах діяльності, аби знайти себе. Здійснюючи пошук роботи потрібно особливу увагу звертати на легальне працевлаштування, а не зарплату в «конверті», що забезпечить їхні соціальні гарантії.

Які Ваші прогнози загалом щодо подальшої ситуації на сучасному ринку праці та у Львівському регіоні загалом?

Розвиток ринку праці відбувається під впливом перебігу соціально-економічних та політичних чинників. Подальші перспективи на ринку праці залежать від тривалості ведення бойових дій в Україні. На сьогодні ситуація на фіксованому ринку праці є контрольованою. Служба зайнятості є посередником між роботодавцями та безробітними й іншими соціальними партнерами, які зацікавлені у сприянні продуктивній зайнятості.

Дякуємо пану Василю Барилюку за важливу інформацію. Пам`ятаємо, що Львівська область залишається важливим місцем роботи усіх тилових структур, а тому розуміємо усю відповідальність, яка покладена на Львівський обласний центр зайнятості. Віримо у перемогу України та бажаємо усім миру!

Переможемо!

*Інформація станом на 20.04.22

**Координатор рубрики:
Оксана Бенсь
тел. +380994647945
oksanabens94@gmail.com**

Запрошуємо приєднуватися до нашого проекту заради спільного і успішного майбутнього для нашої молоді та держави!

